

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/56/2021
Identifikačné číslo spisu: 8214204862
Dátum vydania rozhodnutia: 24.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8214204862.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň 1/ J. C., bývajúcej v K., K. XX, 2/ M. P., bývajúcej v K., K. XX, oboch zastúpených JUDr. Petrom Čurillom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 11, proti žalovanej N. J., bývajúcej v G. E. XX, zastúpenej JUDr. Igorom Raábom, advokátom so sídlom v Košiciach, Námestie mladých poľnohospodárov 1, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1 C 123/2014, o dovolaní žalobkýň 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 8. júla 2020 sp. zn. 13 Co 11/2020, 13 Co 12/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyne 1/ a 2/ sa žalobou doručenu 30. júna 2014 domáhali, aby súd určil, že sú každá v podiele 1/2-ice spoluvlastníkmi parciel C-KN č. XXX/X, zastavaná plocha o výmere 45 m² a C-KN č. XXX/X, záhrada o výmere 22 m² tak, ako sú tieto zakreslené v geometrickom pláne vyhotoviteľa T.. B. Š. č. XX/XXXX, úradne overeného 9. novembra 2012, ktoré boli vyčlenené z parc. CKN č. XXX/X a C-KN č. XXX/X, k. ú. G. E.. Dôvodili tým, že označené parcely boli vždy neoddeliteľnou súčasťou parcely C-KN č. XXX a vždy sa užívali s touto parcelou. Sporné parcely v takej istej výmere mali predtým užívať ich právni predchodcovia: pradedo Š. L., dedo B. L. a otec B. L., ktorý zomrel XX. G. XXXX. Tvrdili, že od uvedeného dňa boli v obci považované za vlastníčky týchto parciel, v ich užívaní neboli nikým rušené a to ani žalovanou, v minulosti boli ohradené dreveným plotom, čím bola takto ohradená hranica medzi nimi a parcelami C-KN č. XXX/X a XXX/X. Podľa tvrdení uvedených v žalobe malo od roku 1971 tvoriť hranicu medzi parcelami nové železné oplotenie, ktoré mali postaviť B. L.T. (otec žalobkýň) a B. J. (právny predchodca žalovanej). Uvádzali, že časť tohto oplotenia po dĺžke parc. C-KN č. XXX/X odstránila v roku 2012 žalovaná, pričom pôvodné oplotenie na parc. CKN č. XXX/X zostalo zachované. V roku 1973 prebehlo v obci nové technicko-hospodárske mapovanie, ktoré sa uskutočnilo metódou leteckej fotogrametrie, pri ktorej bol každý lomový bod parcely signalizovaný bielym signálom a zároveň prebehlo aj kontrolné meranie šírky pozemku. Rozmery C-KN č. XXX zakreslené na vyšetrovacom náčrte sa podľa žalobkýň zhodujú s terajším užívacím stavom parcely CKN

č. XXX s tým, že do tejto výmery patria aj novovytvorené parcely č. C-KN XXX/X a XXX/X. Z uvedeného odvodzovali, že právni predchodcovia žalobkyní, a rovnako aj žalobkyne splnili podmienky vydržania vlastníckeho práva k parc. č. C-KN č. XXX/X a XXX/X ako sú tieto vymedzené označeným geometrickým plánom.

2. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. júna 2018 č. k. 1 C 123/2014-242 v spojení s opravným uznesením zo 14. novembra 2019 č. k. 1 C 123/2014-294 určil, že žalobkyne, každá v podiele 1/2 sú podielovými spoluvlastníkmi parciel CKN č. XXX/X a XXX/X tak, ako boli vytvorené geometrickým plánom T.. B. Š., nachádzajúcich sa v k. ú. G. E.. Zároveň žalobkyniam 1/ a 2/ priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ustanovení § 123, § 129, § 130, § 132, § 134, § 865, § 872 Občianskeho zákonníka, § 70 zákona č. 162/1995 Z.z., pričom zo zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že boli v danom prípade splnené podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, a to pokiaľ sa týka predmetu vydržania, oprávnenej držby, ako aj uplynutia vydržacej doby. Dospel k záveru, že žalobkyne boli v postavení dobromyseľného držiteľa, a to napriek skutočnosti, že predmet držby nebol v súlade s údajmi uvedenými v Katastri nehnuteľností prihladnuc na individuálne okolnosti prípadu. Vychádzal zo skutočnosti, že v dobrej viere užívali pozemok, ktorý bol v prírode ohraničený plotom, v minulosti dreveným, neskôr oceľovým, pričom nehnuteľnosti užívali v rozsahu užívania ich právnymi predchodcami, pričom tento stav trval až do roku 2012, kedy došlo k nezhodám v dovtedy pokojnom užívaní nehnuteľnosti medzi sporovými stranami, respektíve ich právnymi predchodcami. O trovách konania rozhodol podľa § 255 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 8. júla 2020 sp. zn. 13 Co 11/2020, 13 Co 12/2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP. zmenil tak, že žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyniam 1/ a 2/ v rozsahu 100 %. Zároveň žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyniam 1/ a 2/ v rozsahu 100 %. Odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, ktorý však nebol správne právne posúdený. V tejto súvislosti poukázal na tituly, od ktorých žalobkyne odvodzovali svoj nárok, pričom tieto skutočnosti boli podľa jeho názoru dôležité pre posúdenie otázky dobromyseľného vstupu do držby. Konštatoval pritom, že ani z jednej z predmetných listín, na základe ktorých nadobudli žalobkyne vlastnícke právo k parcele č. 188, nie je uvedené, že sa ujmajú užívania v rozsahu určitých v prírode vymedzených hraníc. Poukázal na to, že skutočnosť, od ktorej žalobkyne odvádzali svoju dobromyseľnosť pri užívaní nehnuteľnosti nad rámec tejto výmery, a to postavenie oceľového plota spoločne bývalými vlastníkmi susediacich nehnuteľností v roku 1971, bola vyvrátená výsluchom svedkyne M. I., ktorá uviedla, že si pamätá už oceľové oplotenie, ktoré však bolo postavené v línii priamky, teda v súlade s hranicou, ktorá je zakreslená v katastrálnych mapách. Odvolací súd dospel k záveru, že uvedené vyvracia tvrdenia žalobkyní o tom, že ich právni predchodcovia osadili svoje oplotenie na základe nejakého vzájomného súhlasu tak, že zasahovalo nepravidelne cca 1,5 m do pozemku žalovanej. Podľa názoru odvolacieho súdu je s poukazom na podstatu inštitútu vydržania v tejto situácii dôležité vychádzať zo zásady poctivého spôsobu nadobudnutia veci, teda takého, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Konštatoval, že pri takto zistenom skutkovom stave, kedy v podstate bolo nesporné, že oceľové oplotenie nie je v hraniciach starého dreveného oplotenia, ktoré bolo postavené na vlastníckej hranici podľa obsahu spisu a zachovaných plánov katastra, pričom nebolo preukázané obdobie, kedy bolo oceľové oplotenie postavené (a ktoré existuje len z časti), nie je možné vyhovieť žalobe o určenie vlastníckeho práva vydržaním. Odvolací súd dodal, že užívanie nehnuteľností, ktoré podľa zápisov z Katastra nehnuteľností žalobkyniam vlastnícky nepatria, a to v časti kde sa plot nachádza ani kde sa v časti plot nenachádza, vyplýva len z ich výpovedí, pričom nie je podporený žiadnym iným relevantným dôkazom (svedeckou výpoveďou a pod.) a žiaden dôkaz relevantne nepreukázal ani ich tvrdenia o tom, že plot, ktorý sa v súčasnosti nachádza na sporných parcelách, bol postavený už v roku 1971. Odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobkyne neuniesli dôkazné bremeno preukázania tvrdených skutočností ohľadom dátumu vstupu do držby, následkom čoho je zamietnutie žaloby v celom rozsahu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobkyne 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolateľky“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/, resp. písm. c/ CSP. Namietali, že odvolací súd sa opomenul vyporiadať s výsledkami ohliadky na mieste samom, o výsledok ktorej sa prvoinštančný súd správne opieral pri hodnotení dôkazov ako celku, a ktorá preukázala dlhodobý priebeh hranice vytvorenej predmetným kovovým plotom zodpovedajúcej v predĺženej línii oploteniu rodinného domu žalovanej strany na druhej strane ulice. Ďalej uviedli, že žalovaná strana nikdy nepreukázala, aby súčasné oplotenie nekorešpondovalo s priebehom starého dreveného oplotenia. Vo vzťahu k ich dobromyseľnosti konštatovali, že existencia dreveného oplotenia je právne irelevantná, pričom ony prevzali držbu sporných pozemkov už reálne vydelených v prírode a až po 32 rokoch ich nerušeného a dobromyseľného užívania predmetných nehnuteľností došlo na základe meraní v roku 2012 k prvým spochybneniam ich vlastníckeho práva. Žalobkyne poukázali na to, že práve ony sa prvýkrát v roku 2012 domáhali riadneho zamerania sporných nehnuteľností, čo rovnako svedčí o ich dobromyseľnosti vo vzťahu k reálnemu vydeleniu nehnuteľnosti v prírode. Vzhľadom na uvedené navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

5. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že tvrdenie žalobkýň o spoločnom stavaní plotu v roku 1971 bolo nepochybne vyvrátené výsluchom svedkyne M. I.. Ďalej poukázala na rozporuplné tvrdenia žalobkýň, pričom konštatovala, že zo záverov dokazovania - najmä technicko-hospodárskych meraní v roku 1973 - je zrejmé, že v roku 1973 na sporných parcelách stál drevený plot, ktorý bol podkladom pre zápis vlastníckej hranice medzi právnymi predchodcami strán sporu, ktorí tento stav nerozporovali. Podotkla, že z náčrtov je zároveň zrejmé, že tento plot oddeľoval pôvodné parcely tak, že sporné parcely sa bez akýchkoľvek pochybností nachádzali na strane žalovanej. Žalovaná tiež uviedla, že odvolací súd správne vychádzal zo zásady poctivého nadobudnutia vecí, teda takého, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie v súlade s § 448 CSP zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431

ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalobkyne prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, t. j., že právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Pre obidve procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

13. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a napokon uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z písm. c/ tohto ustanovenia, by mal konkretizovať rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých je daná právna otázka rozhodovaná rozdielne. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ resp. c/ CSP.

14. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, alebo neoznačí rozhodnutia, v ktorých bola konkrétna právna otázka dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

15. Zároveň je potrebné uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná. Pre úplnosť treba uviesť, že uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP sa vzájomne vylučuje, pretože ak dovolací súd rozhoduje o danej právnej otázke rozdielne, nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu.

16. Z obsahu dovolania žalobkýň odôvodneného § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP je zrejmé, že žalobkyne zastúpené kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) uviedli všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa ich názoru došlo v konaní pred odvolacím súdom, avšak nekonkretizovali právnu otázku, na riešenie ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a neoznačili žiadne konkrétne rozhodnutie, stanovisko, judikát najvyššieho súdu (ustálená rozhodovacia prax

dovolacieho súdu) od záverov, ktorého sa odvolací súd odklonil, ani neoznačili rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce rozdielne právne názory. Namietali, že sa odvolací súd nevyporiadal s výsledkami ohliadky na mieste samom, a tiež jeho nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov - najmä vo vzťahu k určeniu priebehu hranice medzi spornými parcelami a umiestneniu dreveného (kovového) plotu. Taktiež namietali vyhodnotenie jednotlivých skutkových okolností súvisiacich s ich dobromyseľnosťou ako predpokladom vydržania sporných pozemkov. V čom konkrétne sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. akú právnu otázku rieši dovolací súd rozdielne, dovolateľky neuviedli. Žalobkyne týmito argumentmi vyjadrili len svoj nesúhlas s vyhodnotením skutkových okolností a na to nadväzujúcim právnym posúdením veci odvolacím súdom. Vyššie uvedená dovolacia argumentácia žalobkyň o nesprávnosti skutkových záverov odvolacieho súdu či nedostatkoch odôvodnenia jeho rozhodnutia je preto nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ resp. c/ CSP. Samotné polemizovanie dovolateľiek s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ resp. c/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

17. Dôvodom pre odmietnutie dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP je skutočnosť, že dovolateľkami uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Dovolateľky zastúpené kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) totiž označili za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie vecí podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP. Podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP neboli splnené, keď žalobkyne v dovolaní neoznačili rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd vo svojich rozhodnutiach a rovnako neoznačili rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce rozdielne právne názory. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobkyňami vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyň odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.